

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

Magna diligentia est adhibenda in custodia linguæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

*Secunda pars huius Capit. Quòd magna diligentia est
adhibenda in custodia linguæ quadruplici ratione.*

Quadruplici ratione magna diligentia est
adhibenda circa custodiam linguæ. Primò,
quia eius custodia est valdè difficilis. Secundò,
quia est valde utilis. Tertiò, quia valde indecens
est circa eius custodiam negligentia. Quartò,
quia hæc negligentia est valde periculosa. Dif-
ficultatem custodiendi linguam, primò osten-
dit nobis natura; quæ linguam includit, sicut so-
lent includi crudelia animalia, & indomita, ne
noceant. Secundò, scriptura. In Psal. Pone Do-
mine custodiam ori meo, & ostium circumstã-
tiæ labiis meis. Propter difficultatem custodi-
di linguam, rogat David Dominum de eius cu-
stodia. Domini est gubernare linguam. Non suf-
ficit ad hoc virtus, vel discretio humana. Quis
dabit ori meo custodiam? ori tuo facito ostia, ut
scilicet possit custodiri lingua. Omnis natura
bestiarum, & volucrum, & serpentum, & cæte-
rorum domatur, & domita est à natura huma-
na: linguam autem nullus hominum domare
potest. Et subditur: Est enim inquietū malum.
Utilis est valde custodia linguæ. Si enim lingua
debito modo regatur, de fructu eius potest ho-
mo ditari. De fructu oris sui vnusquisq; reple-
bitur bonis. Pretiosi fructus linguæ, quam Spi-
ritus sanctus regit, qui in specie linguæ apparere
voluit, sunt, modestia in loquendo, oratio, Dei
laudatio, gratiarum actio, peccatorum confes-
sio, proximi eruditio, & consolatio. Linguæ uti-
litatem ostendit Salomon, dicens. Vena vitæ os
iustic

Proverb. 19

Eccl. 22.

Eiusd. 28.

Iac. 3.

Pro. 12:

Pro. 10:

iusti. Sermo est instrumentum sapientiae: circa *Pro. 10:*
 quod intendunt tres magnae scientiae: scilicet
 Grammatica, Logica, & Rhetorica. Et circa
 idem pro magna parte intendit diuina scientia.
 Magnum reputatur scire ea quae tres dictae scien-
 tia circa sermonem attendunt: sed valde ma-
 gnum est seruire ea quae in sermone diuina scien-
 tia requirit. Si quis in verbo non offendit, hic *Iacob. 3:*
 perfectus est vir. Qui moderatur labia sua, pru- *Pro. 10:*
 dentissimus est, non solum prudens vel pruden-
 tior. Sermone perpenditur an aliquis sit sapiens.
 In lingua, sapientia dignoscitur. Ante sermonem *Eccl. 4:*
 non laudes virum: Hæc enim tentatio est homi- *Eiusd. 27:*
 num. Hieron. In pondere verborum, probatio
 existit humanæ vitæ. Valde indecens est, cum
 custodia linguæ negligitur: & lingua inquina-
 tioni exponitur. Lingua enim est nobile mem-
 brum: rationis organum speciale. In quo mem-
 bro homo specialiter est honoratus à Deo, quod
 specialiter deputatum est diuino officio, electum
 specialiter à Spiritu sancto: quo fit instrumentum
 sapientiae & gratiae, scilicet sermo. Valde seruan-
 dum est ab iniquatione os humanum, & quan-
 tum ad labia, & quantum ad linguam. Indecens
 est valde ibi immunditia propter eius nobilita-
 tem. Qui ori suo ab iniquatione non parcit, ab
 homine quasi degenerauit: & in porcum tran-
 sit. Porcus non plus parcit ori ab iniquatione
 quam pedi, vbi ponit pedem ponit & os. Lingua
 quantum ad usum loquelæ naturaliter est orga-
 num rationis: nec inuenitur naturaliter quan-
 tum ad usum istum, nisi in habente rationem,
 ideo à ratione regi debet, & ad eius imperium in-
 actum

actum suum exire. Cùm ad iumentum non pertineat loquela, iustè posset illi Dominus loquelam auferre, qui vt iumentum factus est: & ratione linguam suam non regit. Cùm in membro isto homo præ omnibus creaturis sit honoratus à Deo, valde ingratus est, si eo Deum inhonorat. Creaturæ irrationales vt aues, lingua sua Deum laudando honorant; vnde multum potest offendi Deus, videns se sola lingua humana inhonorari: à qua maximè debuit honorari. Lingua deputata est diuino officio. Ea enim homo Deum orat & laudat. Quia illa Deus oratur: multum cauendum est, ne illa Deus offendatur: quia (vt ait Gregorius) cùm is displicet, qui ad interpellandum mittitur: irati animus ad deteriora prouocatur. Et quia Deus ea laudatur, à peccato seruanda est: quia non est speciosa laus in ore peccatoris. Cùm electa sit à Spiritu sancto, non debet seruire spiritui maligno. Sermo est instrumentum sapientiæ. Sapientia est in corde quasi in quiete: in sermone verò quasi in vehiculo. Per sermonem enim quasi transfertur de vno in alterum. Etiam est quasi gratiæ vehiculum: quia per sermonem datur audiendi gratia. Omnis sermo malus de ore vestro non procedat, sed si quis est ad ædificationem fidei, vt det gratiam audientibus. Vnde verba Christi dicuntur verba gratiæ. Mirabantur omnes in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore Dei. Negligentia circa custodiam linguæ valde periculosa est. Multum enim nocet si non custodiatur. Vnde dicitur de ipsa, quod est inquietum malum, plenum veneno mortifero. Et ibidem dicitur

*In Pastoralis prima p.
cap. 11.
Eccl. 15.*

Ephes. 4.

Luc. 2.

Iac. 3.

dicatur: Lingua nostra ignis, vniuersitas iniqui-
 tatis. *Gloss.* Vniuersitas, quia per eam ferè cun-
 cta facinora, aut cōtinuantur, vt latrocinia, stu-
 pra: aut patrantur, vt periuria, falsa testimonia:
 aut defendūtur, vt eūm quilibet scelus excusat
 quod cōmisit. Nocet lingua ei qui loquitur, eua-
 cuando mentem eius bonis. *Bern.* Leuis res est
 sermo: sed grauit̄ vulnerat: aptissimum eua-
 cuandis cordibus instrumentum. *Eccl.* 28. Multi
 ceciderunt in ore gladij: sed non sic quasi qui in-
 terierunt per linguā suam. In eod. Flagelli plaga
 liuorem facit: plaga autem linguæ comminuet
 ossa. Nocet lingua audienti. *Bern.* Vnus est qui
 loquitur, & tantūm vnum verbum profert: &
 tamen vnum verbū, vno momento, multitudi-
 nis audientiū aures dum inficit, animas interfi-
 cit. Nocet his de quibus loquitur etiā valde re-
 motis: vt lingua eius qui est in Gallia, nocet ei
 qui est vltra mare, vel in Hispania, dum eum in-
 famat. Imo lingua eius qui est in terra, nocet ei
 qui est in cælo: dum Deum blasphemat. In *Psal.*
 Posuerūt in cælū os suum, &c. Et notandū quòd
 cūm homo constet ex corpore & spiritu, sermo
 qui est eius instrumentum, habet aliquid quasi
 corporale, scilicet vocem: & aliquid quasi spiri-
 tuale, scilicet significatiōē: ratione cuius attin-
 git non solum creaturā, sed etiam creatorē, qui
 sermone oratur, laudatur, vel blasphematur.
 Item attingit spiritum creatum. Sermone enim,
 volūtas vnus spiritus alteri manifestatur. Item
 attingit non solum præsentiā, sed etiam præ-
 terita & futura: & non solum propinqua, sed
 etiam remota: ideo multum potest nocere.

*Gloss. ordinis
 ibid.*

*In serm. de
 triplici cu-
 stodia, scilicet
 manus,
 lingua, cor-
 dis.*

*Sermon. 24.
 in Cant.*

*paulò ante
 medium.*

Ecl. 28.

Vna mala lingua, scilicet vnus mali consiliarij destruit patriam vnā. Dicitur de lingua tertia. Ciuitates muratas diuitum destruxit.

Tertia pars huius capituli, quae sunt attendenda in locutione, distinctim explanat.

*In tract. de
instruct. no-
uit. cap. 13.*

AD disciplinam linguæ pertinet attendere, quis loquitur, & cui, & de quo, & quid, & vbi, & quando, & quomodo. Circa primum instruit Hugo de sancto Victore his verbis. Qualitas personarum quatuor modis consideratur: scilicet secundum ætatem, secundum scientiam, secundum officium, & secundum conditionem. Secundum ætatem: quia aliud conuenit locutionibus senum, aliud locutionibus iuuenum. Secundum scientiam: quia aliud conuenit locutionibus sapientum, & aliud locutionibus simplicium. Secundum officium: quia aliud conuenit locutionibus eorum qui negotia terrena tractant: & aliud locutionibus eorum qui sanctioris vitæ quieti, & studio contemplationis inuigilant. Secundum conditionem: quia aliud conuenit locutionibus eorum, qui sunt prælati: & aliud locutionibus eorum qui sunt subditi. Senes debent loqui de discretione bene consulendi; iuuenes de instantia benefaciendi. Sapientes de mysteriis scripturarum: simplices verò de exemplis bonorum operum. Hi qui tractant exteriora negotia, de solertia acquirendi: hi qui quietam vitam ducunt, de disciplina bene viuendi. Prælati de diuisione & prouisione rerum: subiecti de obediētia præceptorum. Circa idem instruimur: Non decent stultum verba composita.

Pro. 17.

fita.